

Debreceni Ítéltábla

Pf.I.20.056/2026/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Takó Ibolya ügyvéd (Cím15.) által képviselt Felperes1 (Cím2.) felperesnek – a Gadus Ügyvédi Iroda (Cím16, ügyintéző: dr. Gadus Csaba ügyvéd) által képviselt Alperes1 (Cím1.) I. rendű és a Buda Ügyvédi Iroda (Cím17, ügyintéző: dr. Buda Zsuzsanna ügyvéd) által képviselt Alperes2 (Cím3) II. rendű alperesekkel szemben kölcsön visszafizetése iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 11.P.21.505/2023/121. számú ítélete ellen az I. rendű alperes részéről 122., a II. rendű alperes részéről 123. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, azt fellebbezett részében megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja. A felperes által az I. rendű alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 5 381 558 (ötmillió-háromszáznyolcvanegyezer-ötszázötvennyolc) forintra, a II. rendű alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 4 373 832 (négymillió-háromszázhetvenháromezer-nyolcszázharminckét) forintra, az állam javára fizetendő kereseti illeték összegét 1 500 000 (egymillió-ötszázezer) forintra felemeli, és mellőzi az alperesek kötelezését az elsőfokú eljárási illeték megfizetésére.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 2 651 557 (kétmillió-hatszázötvenegyezer-ötszázötvenhét) forint, a II. rendű alperesnek az általános forgalmi adót is tartalmazó 2 524 002 (kétmillió-ötszázhuszonnégyezer-két) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A felperes és az alperesek az 1990-es évektől álltak üzleti és részben baráti kapcsolatban, közöttük bizalmi alapú együttműködés alakult ki, amelynek során magánszemélyként és az általuk képviselt vagy egyéb módon befolyásuk alatt álló gazdasági társaságok között többféle együttműködés alakult ki, amelyek keretében számos jogügyletet bonyolítottak le.

[2] Az alperesek 2018. augusztus 2. napján általuk aláírt és a felperes által kézírással készített tartozáselismerő nyilatkozatban – a jogcím megjelölése nélkül – elismerték, hogy 65 000 000 forinttal tartoznak a felperesnek, amelyet ütemezetten, előre egyeztetett módon 2018. december 31-ig vállaltak megfizetni azzal, hogy a tartozás az alperesek között fele-fele arányban oszlik meg. A tartozáselismerő nyilatkozatra a felperes saját kézírásával 2019. február 22. napján rávezette, hogy a tartozásból fennálló rész ezen a napon 24 500 000 forint, a többi kifizetésre került. A tartozáselismerő nyilatkozatból egy eredeti példány készült, amelyet a perben az alperesek csatoltak. A felperes a keresetlevélhez a tartozáselismerő nyilatkozat olyan fénymásolati példányát mellékelte, amelyen a 2019. február 22-i keltezésű nyilatkozat nem szerepelt; majd a perben 2021. május 4. napján kelt közjegyző által hitelesített másolatot csatolt, a közjegyző előtt azonban nem az eredeti okiratot, hanem arról készített többszörös másolatot mutatta fel.

[3] A felperes a keresetében az alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni 65 000 000 forint és ezen összeg után 2019. január 1. napjától járó késedelmi kamata és perköltsége megfizetésére. Követelése jogcímeiként kölcsöntartozást jelölt meg, a kölcsönszerződés létrejöttére, a kölcsön rendelkezésre bocsátására vonatkozóan több tényelőadást tett, végső hivatkozása szerint több alkalommal adott kölcsön az alpereseknek. 2018-ban kérte az elnehezült gazdasági helyzetére tekintettel, hogy állapítsák meg, ezek közül milyen összeget nem fizettek még meg az alperesek, ezért beszéltek meg 2018. augusztus 2. napjára találkozót. Ezt megelőzően pár nappal az alperesek felvetették, hogy megvásárolnák a felperes érdekeltségi körébe tartozó cég1-nek az alperesek érdekkörébe tartozó cég2.-vel szemben fennálló tartozását. A 2018. január 12. napjára keltezett, de ténylegesen 2018. augusztusában megkötött két engedményezési szerződésben a fennálló 4 187 167,31 Euró követelésből 1 850 000 eurót az I. rendű alperesre, 1 850 000 Eurót a II. rendű alperesre engedményezett az cég1. Az engedményezés ellenértékeként mindkét esetben 96 000 Eurót tüntettek fel, a tényleges vételár azonban 120 000 000 forint volt, amelyből 60 000 000 forintot az cég1. rá engedményezett. A felek abban állapodtak meg, hogy az engedményezési szerződésben szereplő összesen felüli vételárat (178 000 Euró) az cég2 fogja megfizetni az engedményezéssel nem érintett követelésrésszel együtt (P.21.505/2023/18. szám alatti beadvány 2. oldala). Habár az engedményezési szerződésben azt rögzítették, hogy a vételárat az alperesek megfizették, ez a szerződések aláírásakor nem történt meg (P.21.505/2023/10. szám alatti válaszirat 3. oldala). Az alperesek azt állították, hogy a vételárat a tulajdonukban álló társaságok pénztárából vették ki és arra magánemberként szükségük lenne, ezért ő a „lehozott” 2 x 96 000 Eurót nem vette át, azt kölcsönként adta az alpereseknek. Ezt követően készült a tartozáselismerő nyilatkozat (P.21.505/2023/18. szám alatti beadvány 2. oldala). A tartozáselismerő nyilatkozatban szereplő további 5 000 000 forint pedig abból adódott, hogy a felek közötti gyakorlat szerint az cég2, illetőleg az alperesek érdekeltségi körébe tartozó más cégek által az cég1-nek megfizetett törlesztőrészleteket a felperes felvette és készpénzben visszaadta az alpereseknek, a visszajuttatott összegek 10%-a őt illette meg ellenértékként, amelyet az alperesek nem fizettek ki, hanem azt kérték, hogy az kölcsönként maradjon náluk (P.21.505/2023/38. szám alatti jegyzőkönyv 11. oldala). Habár a tartozáselismerő nyilatkozatra ő vezette rá 2019. február 22. napján, hogy a tartozás 24 500 000 forint, a többit megfizették; ez nem felel meg a valóságnak; az alperesek ugyan ígéretet tettek a 40 500 000 forint átutalására, de ez végül nem történt meg.

[4] Az alperesek a kereset elutasítását és perköltségük megtérítését kérték. Nem vitatták, hogy a tartozáselismerő nyilatkozatban meghatározott 65 000 000 forinttal tartoztak a felperesnek, azonban vitatták a felperes által megjelölt jogcímet. Előadásuk szerint nem kaptak kölcsönt a felperestől, a tartozás a felek közötti elszámolás eredményéből adódott. A felek közötti kapcsolat során több alkalommal adtak kölcsönöket a felperesnek, amelyek együttesen 200-250 000 000 forintot tettek ki. Ennek végleges rendezéseként 2018. március 22-én a felperes családjának tulajdonában álló cég3 az I. és II. rendű alperesekre ruházott át cég4 részvényeket és cég5 részvényeket (8. sorszám alatti irat 3. oldala); továbbá átruházták az alperesekre a cég6 és cég7 üzletrészeit és a felperes házastársának a cég6-val szemben fennálló 116 000 000 forint tagi kölcsönét. Emellett a felperesi család „strómanja”, tanúl az alperesekre engedményezte a cég6-val szembeni 252 378 844 forint és járulékai összegű követelést 20 000 000 forint ellenérték fejében, szintén rájuk engedményezték a cég8 cég6-val szembeni követelését (6. sorszám alatti beadvány 4. oldala), illetőleg egyéb követeléseket. Az alperesek az elszámolás eredményeként tartoztak a 65 000 000 forinttal, amelyről a tartozáselismerő nyilatkozat készült. Ezen összeget azonban megfizették a felperesnek: 40 500 000 forintot adtak át először, amelynek tényét a felperes felvezette az okiratra, majd 2019. nyarán megfizették a fennmaradó 24 500 000 forintot is, amelyet követően a felperes az eredeti tartozáselismerő nyilatkozatot átadta a részükre azzal, hogy tépjék össze.

[5] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alpereseket, hogy személyenként fizessenek meg a felperesnek 12 250 000 forintot és ezen összeg után 2019. január 1. napától járó késedelmi kamatot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest az I. rendű alperes javára 2 600 000 forint, a II. rendű alperes javára 2 000 000 forint perköltség megfizetésére. Kötelezte továbbá a felperest 934 500 forint, az alpereseket személyenként 282 750 forint feljegyzett kereseti illeték megfizetésére és rendelkezett a letétbe helyezett, fel nem használt előlegezett költségek visszautalásáról.

[6] Az ítélet indokolásában a már ismertetettek mellett rögzítette a felek által hivatkozott közöttük és gazdasági társaságaik közötti gazdasági együttműködés állított részleteit, a jogügyletek tartalmát is. Tényként állapította meg: az alperesek okiratban ismerték el, hogy 65 000 000 forinttal tartoznak a felperesnek, amely tartozás őket fele-fele arányban terheli. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:26. §-a szerint azonban a tartozáselismerés a követelés jogcímét nem változtatja meg és nem hoz létre a korábbtól független új kötelezettségvállalást; az érvényesíteni kívánt jogot a felperesnek meg kell jelölnie (EBH2001. 467., EBH2001. 411.). Az okirat a tartozás jogcímét nem rögzíti, a felperes igényét az alperesekkel szemben kölcsön jogcímén érvényesítette. Kifejtette, hogy a perben a felperes nem tudta kétséget kizáróan bizonyítani, hogy a tartozás a Ptk. 6:383. §-a szerinti kölcsönből ered. A tanúk vallomásai, a csatolt könyvelési adatok alapján ugyan azt állapította meg, hogy azok kétségesse nem teszik az cég1-nek és alperesek közötti az cég2-mal szembeni követelésre vonatkozó engedményezési szerződések megkötésének szerződéseken megjelölt dátumát (2018. január 12.), azonban kétséget kizáróan nem igazolt, hogy a szerződést a felperes által hivatkozott 2018. augusztus 2. napján írták alá. Még ezen felperesi előadás elfogadása sem teszi bizonyítottá azonban, hogy a felperes követelése ezen engedményezési szerződésből ered. Okirati bizonyíték nem

áll rendelkezésre a felperesi előadás alátámasztására, a tanúk közvetett – a felperestől származó – információval rendelkeztek csupán, így nem igazolt az sem, hogy az cég 60 000 000 forintot engedményezett a felperesre.

[7] Az alperesek ugyanakkor szintén nem bizonyították, hogy a 65 000 000 forint tartozásuk a felek közötti elszámolás eredményeként keletkezett. A hivatkozott 250 000 000 forintos tartozásról okirat nem áll rendelkezésre, azt az alperesek részletezni sem tudták; de a hivatkozott elszámolásról sincs okirat, és azt az alperesek a perben sem tudták levezetni. Habár az alperesek által megjelölt jogügyletekről rendelkezésre állnak okiratok, azonban azok nem 2018. augusztus 2. napján keltek; egyes követelések a tartozáselismerő nyilatkozat keletkezésének időpontjában a csatolt okiratok szerint már nem is álltak fenn. Ezzel összefüggésben is részletesen értékelte a tanúvallomásokat, és mindezek alapján arra a megállapításra jutott, hogy azok nem támasztják alá azt, hogy a tartozás egy elszámolás eredménye volt.

[8] Abból azonban, hogy a tartozás jogcímét a felek egyike sem tudta bizonyítani, nem következik, hogy a tartozás nem áll fenn. Irányadónak tekintette ezért a BH2017. 404. számon közzétett eseti döntést, amely szerint, ha a pénzüsszeg visszafizetési kötelezettséggel való átadásának kölcsöntől eltérő jogcímére az alperesek nem hivatkoznak, és erre vonatkozó megalapozott adat sem merült fel a perben, az átadott pénzüsszeget kölcsönként kell minősíteni. A felperes a követelése jogcímét kölcsönként megjelölte, és habár az alperesek hivatkoztak ettől eltérő jogcímre, azt igazolni nem tudták. Az okirat a követelés összegét, a teljesítési határidőt és a feleket is félreérthetetlenül megjelöli, figyelemmel a felek éveken át tartó bizalmi viszonyára elfogadta a tartozás jogcímeiként a kölcsönt.

[9] Kifejtette, hogy a perben az alpereseknek kellett bizonyítania a kölcsön összegének visszafizetését. Az alperesek a felperes írásával kiegészített tartozáselismerő nyilatkozat csatolásával igazolták, hogy megfizettek 40 500 000 forintot a felperesnek 2019. február 22-én. Aggálytalan szakértői vélemény állapította meg, hogy az alperesek által csatolt – a résztörlesztés tényének felperes általi elismerését is tartalmazó – okirat eredeti; míg a felperes által csatolt, közjegyzői hitelesítéssel ellátott másolat nem az eredeti okiratról, hanem egy többszörös másolatról készült. A felperes másolati példányt adott a közjegyzőnek, akinek az eltérést nem kellett felismernie. Ebből következően 2021. május 4. napján az eredeti okirat már nem volt a felperes birtokában. Nem állapítható meg, hogy az eredeti okiratot az alperesek csalárd módon szerezték volna meg; ennek ellenére önmagában az eredeti okirat birtoklását nem találta elegendőnek a fennmaradó 24 500 000 forint megfizetésének igazolására. Szintén nem igazolta az alperesek ezen hivatkozását tanú tanúvallomása, mivel a pénz átadásánál nem volt jelen, a pénzáadás időpontját és összegét sem tudta meghatározni, és a meghallgatása során is észlelhetően dühös volt a felperesre, mivel a felé fennálló tartozást nem teljesítette. Az alperesek ugyanakkor az okirat szerint fele-fele arányban voltak kötelesek a tartozás megfizetésére, ezért a felperes egyetemleges marasztalásra irányuló kérelmét megalapozatlan találta a Ptk. 6:28. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján, és a fennmaradt tartozás felének megfizetésére kötelezte személyenként az alpereseket.

[10] Nem találta megalapozottnak az alperesek elévülési kifogását, mivel a felperes tényállítás-változtatása a polgári perendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 7. §-a (1) bekezdésének 12. pontja szerint nem keresetváltoztatás, a felperes követelését mindvégig kölcsön jogcímén tartotta fenn. Az alperesek a tartozást 2018. december 31. napjáig vállalták megfizetni, a felperes a keresetlevelét 2023. december 21. napján, azaz az elévülési időn belül nyújtotta be.

[11] Nem tekintette indokoltnak az I. rendű alperesnek a intézet megkeresésére és a büntetőeljárásban született ítéletek beszerzésére, valamint tanú9 tanúkenti meghallgatására irányuló utólagos bizonyítási indítványát; előbbi két indítványt annak sürgőssége miatt, míg a tanú meghallgatását a Pp. 220. §-a (1) bekezdésének b) pontjában írt feltételek hiányában.

[12] Megállapította, hogy a felperes 62,3%-ban lett pervesztes, az előlegezett eljárási illetéket ilyen arányban kell megfizetnie. A felek a jogi képviselőik munkadíját a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 2. §-ának (1) bekezdése alapján számították fel. A felperes oldalán ennek megfelelően az általános forgalmi adót is tartalmazó 3 759 200 forintot vett figyelembe. Az I. rendű alperes 5 651 352 forint (részben munkadíjból, részben előlegezett költségből) álló perköltséget számított fel, amelyből az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a büntetőbírósági tárgyaláson való megjelenéssel felmerült 81 199 forintot és az úton töltött időre felszámított 188 595 forintot, mivel az nem jelen eljáráshoz kapcsolódott. A II. rendű alperes oldalán 4 373 832 forint ügyvédi munkadíjat fogadott el. A Pp. 83. §-ának (2) bekezdése alapján a perköltséget a pervesztesség-pernyertesség arányában osztotta meg a felek között.

[13] Az I. rendű alperes a fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet (részbeni) megváltoztatásával a kereset elutasítását és a felperes kötelezését perköltségének megfizetésére. Perköltségként az elsőfokú eljárásban felszámított 5 651 362 forint felmerült szakértői díj és illetékköltség, továbbá másodfokú perköltség megfizetésére tartott igényt. Másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Ezzel összefüggésben kérte a bizonyítás kiegészítését és annak elrendelését, hogy a megismételt eljárást az elsőfokú bíróság másik tanácsa folytassa le.

[14] Az elsődleges fellebbezési kérelemmel összefüggésben hivatkozott arra, hogy a Ptk. 6:26. §-a szerint a tartozásátvállalás nem változtatja meg a tartozás jogcímét, így a felperesnek kellett bizonyítania, hogy követelése az általa állított kölcsön jogcímén áll fenn. Az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést elkövetve a bizonyítási terhet tévesen osztotta ki, amikor úgy értelmezte, hogy az alperesek bizonyítási kötelezettsége annak igazolása, hogy a tartozás nem kölcsön vagy már megszűnt. Az elsőfokú bíróság által felhívott BH2017. 404. szám alatti eseti döntés a jelenlegi Pp. hatálya alatt nem lehet irányadó (ezzel összefüggésben

idézte a Fővárosi Ítéltábla Pf.20.022/2024/4. szám alatti ítéletét), mivel sérti a jogcímhez kötöttség elvét; a 2016. évi Pp. alapján a bíróság döntése nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél nem állított. A jelen per tényállása eltérő, jelen esetben az alperesek hivatkoztak a kölcsöntől eltérő jogcímre. A felperesnek kellett bizonyítania azt, hogy a felek egymással szándékegységben kifejezetten kölcsönszerződést kívántak kötni; a hivatkozott összeget a felperes átadta; illetve esetlegesen az „engedményezési vételár”-ként és jutalékként fennálló tartozás jogcímét közös akarattal kölcsönné alakították át. A kölcsönszerződés lényegi tartalmáról azonban a felperes nem is tett nyilatkozatot és arra bizonyítást sem ajánlott fel. Hangsúlyozta, hogy fizikai pénzmozgás a felperes előadása szerint sem volt. A feleperes továbbá – figyelemmel az euróárfolyamra is – az egyébként időben jóval korábbi engedményezési szerződésben kikötött vételárnál megközelítőleg 1 500 000 forinttal kisebb kölcsönről számolt be. A felperes házastársa által indított perben az alperesek hivatkoztak az elszámolás eredményeként létrejött okiratra, a felperes csak ezt követően nyújtotta be a jelen keresetet. A felperes szintén nem tett részletes tényelőadást és nem indítványozott bizonyítást az 5 000 000 forint jutalék vonatkozásában, nem nyilatkozott annak „novikáció”-járól (helyesen: nováció) sem. Az elsőfokú bíróság is rögzítette, hogy a szerződés szerint az alperesek az engedményezési vételárat megfizették, amely esetben nem maradhatott fenn tartozás. Ha viszont az engedményezési vételárat nem fizették meg az alperesek, az jogilag vételár tartozás és nem kölcsön. A felperes ugyanakkor azt sem bizonyította, hogy az cég1 ténylegesen rá engedményezte a követelése egy részét. A felperes személyes meghallgatásán tett előadása teljes mértékben ellentétes a kereseti tényelőadásával; a per során nyilatkozatait folyamatosan változtatta, pervitele rosszhiszemű volt, amely szükségessé tett volna a Pp. 183. §-ának (5) bekezdésben írt jogkövetkezmény alkalmazását is.

[15] Hangsúlyozta, hogy az eredeti tartozáselismerő nyilatkozat az alperesek birtokában volt, amely igazolja a teljesítést; a felperesi jogi képviselő maga is azt adta elő, hogy a teljesítés akkor lenne bizonyított, ha a felperes a kifizetést követően átadja az eredeti okiratot az alpereseknek. A felperes pedig nem igazolta, hogy az eredeti okirat csalárd módon került volna az alperesekhez; ennek ellenére az elsőfokú bíróság kötelezte az alpereseket 24 500 000 forint megfizetésére, amely döntése életszerűtlen és „ellentétes a józan ésszel”. A kölcsön visszafizetését igazolta tanú6 tanúvallomása is, amelyet az elsőfokú bíróság nem rekesztett ki a bizonyítékok köréből. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a tanút nem szembesítette a felperessel. Utalt arra is, hogy a felperes előadása szerint is 40 500 000 forintot a cég4 követelhetne, ha azt nem fizették volna vissza, ezzel összefüggésben hivatkozott a Pp. 33. §-ának (1) bekezdésére is.

[16] A fellebbezés szerint az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Pp. 346. §-át is, a felperes által megjelölt jogcímre tekintettel az ítélet [3]-[6] és [8]-[20] bekezdései a felperesi követeléshez nem kapcsolódó tényállási elemeket rögzítenek, azokat indokolt törölni. A [27] bekezdés pontatlanul tartalmazza az engedményezési szerződés írásba foglalásának napját; az ítélet iratellenesen rögzíti, hogy az engedményezés ellenértékét az alperesek kivették és átadták a felperesnek, aki azt visszaadta; a felperes sem állította, hogy a pénzt kifejezetten átvette volna. Az indoklás ugyanakkor nem tér ki arra, hogy a 2 x 96 000 euróból miként lett 60 000 000 forint. Az [56] bekezdés pedig tévesen rögzíti, hogy az alperesek nem vitatták a tartozás tényét. Sérelmezte a intézet megkeresésére irányuló bizonyítási indítványának elutasítását, mivel azzal kívánta cáfolni a felperes szavahihetőségét.

[17] Az I. rendű alperes érvelése szerint továbbá az elsőfokú bíróság ítélete a perköltség vonatkozásában is téves, mivel a felperes az alperesek egyetemleges kötelezését kérte, így a pervesztességének aránya 18,84 % (az igényt 65 000 000 forinttal szemben 12 250 000 forint erejéig tekintette alaposnak a bíróság).

[18] A másodlagos fellebbezésével összefüggésben előadta, miszerint az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta az alpereseket arról, hogy a tartozás jogcímét nekik kell bizonyítaniuk; ennek ellenére a bizonyítás sikertelenségét az alperesek terhére róta. Az anyagi pervezetési kötelezettség ezen megsértése a másodfokú eljárásban nem orvosolható; figyelemmel a bizonyítás nagy terjedelmű kiegészítésének indokoltságára is. Megfelelő anyagi pervezetés mellett az alperesek az elsőfokú eljárásban bizonyíthatták volna a tartozás jogcímét; már amennyiben ez az ítéltábla szerint is az alperesek kötelezettsége. Kérte továbbá, hogy a másodfokú bíróság vizsgálja felül az elsőfokú eljárás szabályszerűségét, és amennyiben további eljárási szabályszegést észlel, azt is vegye figyelembe.

[19] A II. rendű alperes fellebbezésében elsődlegesen szintén kérte az elsőfokú ítélet (részbeni) megváltoztatásával a kereset elutasítását és a felperes perköltségében való marasztalását. Másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékok téves mérlegelése (Pp. 279. §-a) alapján fogadta el, hogy a tartozáselismerő nyilatkozat kölcsöntartozásra vonatkozik. Hangsúlyozta, hogy a felperes felesége által indított perben az alperesek hivatkoztak perfelvételi nyilatkozatukban egy 65 000 000 forintos tartozásra, amely az elszámolás eredményeként adódott, a felperes ezt követően terjesztette elő a jelen keresetet, amelyhez csatolt okiraton nem szerepelt az alperesi teljesítésre vonatkozó megjegyzés; csak azt követően „pontosította” tényelőadását, hogy az alperesek csatolták azon okiratot, amelyen szerepelt a részteljesítés. A felperes tehát valótlan tartalmú okiratra alapozva akarta elérni az alperesek marasztalását, mivel abban a hiszemben volt, hogy a visszaadott okiratot az alperesek megsemmisítették; amit a bíróságnak a felperesi szavahihetőség körében értékelnie kellett volna. A felperes a perben is folyamatosan változtatta a tényelőadását. Az cégl által kötött engedményezési szerződés szerint az alperesek a vételárat megfizették, amely esetben nem volt olyan követelés, amelyet az cégl a felperesre engedményezhetett és nem volt olyan összeg, amit az alperesek a saját gazdasági társaságaik pénztárából felvett pénzzel fizettek meg, amelyet a felperes visszakölcsönzött nekik. Amennyiben az cégl mégis engedményezett követelést a felperesre, a tartozás nem kölcsön jogcímén áll fenn. Pénz átadására nem került sor, ekként a Ptk. 6:383. §-a szerinti kölcsönszerződés nem jött létre, a tartozáselismerésnek csak más elszámolás lehetett az alapja. Az érvényesített követelés jogcímét a felperesnek kellett megjelölnie [Pp. 170. §-a (2) bekezdése és 342. §-ának (1) bekezdése]. Habár a felperes előadása ellentmondásos volt, az elsőfokú bíróság a bizonyítatlanságot a Pp. 265. §-ának (1) bekezdését megsértve a felperes javára értékelte. Az elsőfokú bíróság által felhívott BH2017. 404. számon közzétette eseti döntés alappal nem hivatkozható, hiszen jelen perben az alperesek jelölték meg a kölcsöntől eltérő jogcímét; a felperes maga támasztotta alá ellentmondó nyilatkozataival állításának valótlanságát; nem is bizonyította, hogy bármilyen összeget átadott volna az alpereseknek. A bíróság kereseti kérelemhez kötöttsége miatt a felperesnek tartozáselismerő nyilatkozat esetén is meg kell jelölnie a követelés jogcímét; és azt igazolnia is kell. A felperes által hivatkozott

jogcím a Pp. 365. §-ának (3) bekezdése [feltehetően 265. §-ának (3) bekezdése] alapján sem fogadható el valósként; a felperes nem is hivatkozott bizonyítási szükséghelyzetre. Az elsőfokú bíróság továbbá nem jelölte meg, hogy mely jogszabályhely alapján kellett volna az alpereseknek bizonyítani a tartozás jogcímét; de erre vonatkozó anyagi pervezetést sem végzett.

[20] A felperes nem bizonyította, hogy a tartozás kölcsön jogcímén állt fenn; nem bizonyította az cég1 és a közötté létrejött engedményezést; nem volt két darab „furcsa szövegezésű” okirat, hiszen az engedményezési szerződések szövege szokványos; a felperes által csatolt tartozáselismerő nyilatkozat eredetiségével összefüggő felperesi előadást a szakértői vélemény cáfolta; a felperes azon iratokat sem tudta csatolni, amelyekből állítólag rendelkezett példánnyal, mert azok eltűntek; habár minden okiratban elismerte, hogy az ellenéréket megfizették, erre állítása szerint mégsem került sor, ugyanakkor az okirati nyilatkozatait nem támadta meg; állítása szerint valótlán keltezésű okiratokat írt alá, de ennek nem tudta okát adni; bár reménytelen anyagi helyeztet állította, előadása szerint mégis kölcsönadott 65 000 000 forintot. Az elsőfokú bíróság nem értékelte a felperesi tényállítások megváltoztatását, ellentmondásait, életszerűtlenségét és bizonyíthatatlanságát, ezzel megsértette a Pp. 346. §-ában rögzített szabályokat is. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú ítélet [3]-[23] bekezdései nem csupán a tényállást, hanem bizonyítatlan hivatkozásokat és általános megállapításokat is tartalmaznak, továbbá más, a felek közötti peres eljárásra tartozó megállapításokat rögzít. Állította, hogy a felperes a módosított tényállás alapján először 2024. április 25-én érvényesített igényt, így követelése elévült, hiszen az engedményezési szerződéseket 2018. január 12-én kötötték. Hangsúlyozta, hogy a pernyertesség arányának számítása során figyelemmel kell lenni arra is, hogy a felperes egyetemlegesen a teljes összeg megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket, ekként pernyertességének aránya csak 18,8%.

[21] Az elsőfokú bíróság az alperesek terhére róttá továbbá, hogy nem bizonyították a 24 500 000 forint visszafizetését. Az ítélet szerint bizonyítaniuk kellett volna azon megállapodást, hogy az összeg megfizetését követően a felperes visszaadja részükre a tartozáselismerő nyilatkozatot; ugyanakkor a kötelelem nem csupán írásbeli szerződésből, hanem szóbeli megállapodásból és ráutaló magatartással is keletkezhet. A Pp. 263. §-ának (1) bekezdése alapján a bíróságnak azt kellett volna értékelni, hogy ha van kötelezettség, a jogosultnál van okirat, hogy azt érvényesíthesse; ha nincs a jogosultnál okirat, annak az az oka, hogy nincs érvényesíthető kötelezettség, amely logikát a felperes is megerősített a 2024. november 12-én megtartott tárgyaláson.

[22] A másodlagos fellebbezési kérelmével összefüggésben előadta, hogy az elsőfokú bíróság anyagi pervezetése nem terjedt ki a jogcím alperesek általi bizonyításának szükségességére; az anyagi pervezetés formális hiánya a másodfokú eljárásban értelemszerűen nem pótolható. Ugyanakkor a kölcsön jogcím bizonyítása a felperes érdekkörébe esik, így a bizonyíthatatlanság következményét is a felperesnek kell viselnie.

[23] A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítéletet helybenhagyni és az alpereseket kötelezni a másodfokú perköltsége megfizetésére. Érvelése

szerint az elsőfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok helyes mérlegelésével állapította meg és abból helyes jogi következtetésre jutott abban, hogy az alperesek kötelesek a tartozáselismerő nyilatkozatban elismert tartozást megfizetni. A 2018. augusztus 2-án tartott megbeszélés során az alperesek a felé több jogviszonyból álló kötelezettségeiket összevonták és a Ptk. 6:191. §-ában írtak szerint kölcsönné alakították. Az alperesek fellebbezésében felhívott ítéltáblai határozat eltérő tényállás mellett született, mivel azon perben az alperes a tartozásra más jogcímet nem jelölt meg, jelen perben az alperesek pedig megjelöltek a kölcsöntől eltérő jogcímet, de azt nem bizonyították, amelynek következményeit viselniük kell. Az alperesek az általa megjelölt jogcímet csak azzal vitatták, hogy másik jogcímet jelöltek meg, és azt bizonyítani is kívánták, ezzel saját maguk vonták magukra a bizonyítás terhet és a bizonyítatlanság jogkövetkezményét, a bizonyítási terhet nem a bíróság fordította meg. Az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Pp. 342. §-ának (1) és (3) bekezdéseit, az alperesek meg sem jelölték, hogy miként és mennyiben terjeszkedett túl az érdemi döntés a kereseten és ellenkérelmeken. tanú2 és tanú3 is megerősítette, hogy a tartozás jogcíme kölcsön volt. Az alperesek hivatkozásával ellentétben a kölcsön Ptk. 6:383. §-ában írt fogalma nem feltételez fizikai pénzmozgást, a kölcsönszerződés a felek akaratnyilvánításával és nem a pénz átadásával jön létre. A Ptk. 6:42. §-a szerint a hitelező szolgáltatási kötelezettségét a pénz tulajdonjogának átruházásával teljesítheti, amelyhez szükséges birtokátruházásnak a jogirodalom és a bírói gyakorlat több módját ismeri. Fenntartotta az elsőfokú eljárásban az cég1-hez kapcsolódó engedményezéssel összefüggésben előadottakat és állította, hogy az okiratok vonatkozásában hivatkozott bizonyítási szükséghelyzetre. Vitatta a követelés elévülését.

[24] Kifejtette: a kölcsön visszafizetését nem bizonyítja az, hogy az eredeti okirat az alperesek birtokában volt; az alperesek ennek okára vonatkozó előadása valótlan és ellentmondásos is atekintetben, hogy a hivatkozott megállapodás ellenére azt nem semmisítették meg. Állította, hogy a közjegyzőhöz az eredeti okiratot vitte el, kizárt, hogy a közjegyző többszörös másolatot elfogadott volna. Az elsőfokú bíróság a pernyertesség arányát is helyesen állapította meg.

[25] A fellebbezések alaposak.

[26] Az alperesek ugyan másodlagos fellebbezési kérelemként indítványozták az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását; azonban a Pp. 382. §-ának (1) bekezdéséből következően az ítéltáblának elsőként ezt kellett vizsgálnia; az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatára csak akkor kerülhet sor, ha annak hatályon kívül helyezése nem szükséges a Pp. 379-381. §-ai alapján.

[27] A fellebbezésben lényeges eljárási szabálysértésként hivatkozott anyagi pervezetés vizsgálata azonban nem az eljárásjogi felülbírálat részét képezi; a Pp. 369. §-ának (4) bekezdése értelmében az elsőfokú bíróság ítéletének, illetve eljárásának az anyagi pervezetéssel összefüggő részét a másodfokú bíróság csak az anyagi jogi felülbírálat részeként vizsgálhatja és minősítheti. A Pp. 384. §-ának (1) bekezdése szerint önmagában nem lehet alapja az elsőfokú bíróság ítélete hatályon kívül helyezésének az, ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésével nem ért egyet; kizárólag ezen okból a felek

sem kérhetik az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. A Pp. rendelkezései szerint továbbá a fellebbezésben foglaltakkal szemben a másodfokú bíróságnak nem csupán lehetősége van az elsőfokú anyagi pervezetés hibáinak orvoslására, hanem az kötelezettsége is; a Pp. 369. §-ának (4) bekezdése alapján a másodfokú bíróság köteles elvégezni az általa helyesnek tartott anyagi pervezetést, majd az eljárás érdemében dönten, ha a fél nem nyilatkozik vagy a szükséges nyilatkozatot nem teszi meg, vagy a fél nyilatkozata és az elsőfokú eljárás szükség szerinti kiegészítése folytán az elsőfokú eljárásnak az ügy érdemi eldöntését befolyásoló hibája orvosolható. Az ítélet hatályon kívül helyezésére akkor kerülhet sor, ha az ügy érdemében ennek alapján dönten nem lehet. Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére azonban ez esetben is az anyagi jogi felülbírálat részeként, a Pp. 384. §-a (4) bekezdésének b) pontja alapján és nem az alperesek által hivatkozott Pp. 381. §-ára alapítottan van lehetőség. Megjegyzi az ítéltábla, hogy az alperesek által felhívott 1/2014. (VI. 30.) PK véleményt a Kúria a korábbi elvi iránymutatások felülvizsgálata után csak az 1952. évi III. törvény alapján elbírálható ügyekben nyilvánította alkalmazhatónak (1/2017. Polgári jogegységi határozat VI. pontja és 3/2015. Polgári jogegységi határozat V. 1. pontja). Az anyagi pervezetés hibájára hivatkozva tehát a Pp. 381. §-ára alapított hatályon kívül helyezés iránti fellebbezés nem lehetett alapos.

[28] Habár nem a másodfokú fellebbezési kérelem indokaként, de mindkét alperes állította a Pp. 346. §-ának megsértését is. Az indokolási kötelezettség azonban csak azt az elvárás támogatja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolása az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki {3169/2019. (VII. 10.) AB határozat [32]; 3159/2018. (V. 16.) AB határozat [31]}. Az Alkotmánybíróság azt is kifejtette, hogy nem következik az indokolási kötelezettségből a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {26/2020. (XII. 2.) AB határozat [22]}. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint nem jelenti az indokolási kötelezettség megsértését az, ha a bíróság által kifejtett okokkal, indokokkal a jogorvoslatot kezdeményező fél nem ért egyet. Hangsúlyozza továbbá az ítéltábla, hogy a Pp. 346. §-ának (5) bekezdése körében csak az vizsgálható, hogy az ítélet indokolása tartalmazza-e a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, és a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak; a bizonyítékok Pp. 279. §-a szerinti értékelésének vizsgálata már szintén az anyagi jogi felülbírálat része [Pp. 369. §-a (3) bekezdésének a) pontja].

[29] Az alperesek hivatkozása annyiban megalapozott, hogy a Pp. 346. §-ának (4) bekezdése ugyan előírja a bíróság részére az általa megállapított tényeknek az ítélet indokolásában történő rögzítését, azonban a Pp. 279. §-a szerinti mérlegeléssel megállapított tényállás rögzítését az adott ügy eldöntéséhez szükséges mértékben, azaz a releváns tényekre szorítkozva kell elvégezni. A felperes kölcsön jogcímén, az alperesek által tett tartozáselismerő nyilatkozatra alapította igényét, ebből következően a felek közötti egyéb jogügyletek részletei a jelen per eldöntése szempontjából irrelevánsak, azoknak a bíróság által megállapított tényállásban való rögzítése – különös tekintettel arra is, hogy ugyanezeket a felek között folyamatban lévő más per is érint – szükségtelen, ezért az ítéltábla az elsőfokú ítélet indokolásában az ezeket rögzítő [3]-[6] és [8]-[20] bekezdéseket mellőzte.

[30] Az ítéltábla maga sem észlelt a fellebbezésekben nem hivatkozott, az ügy érdemi eldöntésére kiható és a másodfokú eljárásban nem orvosolható eljárási szabálysértést, ekként az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének oka nem volt, így az elsőfokú ítéletet érdemben bírálta felül. Az elsőfokú ítéletnek a keresetet részben elutasító rendelkezését fellebbezés nem támadta, a Pp. 370. §-ának (1) bekezdésér tekintettel az ítéltábla az elsőfokú

ítélet érdemi felülbírálatára során nem lépte át a fellebbezések és fellebbezési ellenkérelem korlátait.

[31] Az alperesek – fellebbezésben is hivatkozott - elévülési kifogására tekintettel az ítéltáblának elsőként ebben kellett döntenie, mivel annak megállapítása esetén a kereset érdemben nem bírálható el (BH2006. 220.). Az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint a felperes részéről keresetváltoztatás nem történt szemben az alperesi állásponttal; Pp. 7. §-a (1) bekezdése 12. pontjának 2021. január 1. napjától hatályos rendelkezése szerint a keresetben előadott tényállástól való eltérés vagy újabb tény előadása ugyanis nem minősül keresetváltoztatásnak. A felperes keresetlevelében és a per során mindvégig kölcsön jogcímen érvényesített követelést az alperesekkel szemben (azaz a jogállás nem változott), és a kérelem összesszerűségét, tartalmát sem változtatta meg; az elévülés szempontjából annak pedig nem volt jelentősége, hogy eltérő tényállításokat tett ugyanazon kölcsönszerződés létrejöttéről. A felperes igényérvényesítésének alapjául szolgáló tartozáselismerő nyilatkozat szerint az alperesek 2018. december 31. napjáig teljesíthették a tartozást (az engedményezési szerződések megkötésének időpontja nem releváns, mivel a felperes igénye nem közvetlenül azokon alapult); Ptk. 6:22. §-ának (2) bekezdése szerint a követelés elévülése 2019. január 1. napjával kezdődött meg. A felperes a keresetét a Ptk. 6:22. §-ának (1) bekezdésben írt határidőn belül előterjesztette; ekként az igénye nem évült el az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint.

[32] Az elsőfokú bíróság azt is helytállóan rögzítette, hogy a Ptk. 6:26. §-a szerint a tartozás elismerése a kötelezettség jogcímét nem változtatja meg, nem hoz létre a korábbi jogalaptól független új kötelezettségvállalást, ezért magának a tartozásnak a jogcímét, vagyis az érvényesíteni kívánt jogot a felperesnek meg kell jelölnie a keresetben (EBH2001. 467., EBH2001. 411.). A megjelölt jogcímet – annak alperesi vitatása esetén – a Pp. 265. §-ának (1) bekezdése szerint a felperesnek kell igazolnia, hiszen a törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el és a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli. A Pp. 342. §-ának (3) bekezdése értelmében a bíróság nem dönthet a kereset szerinti kérelemnek megfelelően olyan jogalapon, amely eltérő a fél jogállásától, még akkor sem, ha a fél esetlegesen tévedésből jelölte meg a jogát rosszul és az eltérő jogot a perben állított és bizonyított tények egyébként megalapozzák. Mindezekből pedig az is következik, hogy amennyiben a felperes a kötelezettség általa állított jogcímét bizonyítani nem tudja, úgy a keresetét el kell utasítani. A Pp. 265. §-ának (1) bekezdése ugyan nem zárja ki azt, hogy a bizonyító fél ellenfele az általa előadottak igazolására maga is bizonyítást ajánljon fel; azonban ez – a felperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltaktól eltérően – nem fordítja meg a bizonyítási terhet. Az ellenbizonyítás sikertelensége esetén is a Pp. 265. §-ának (1) bekezdése szerint bizonyításra köteles fél köteles igazolni saját perbeli állításait és köteles viselni saját bizonyítása esetleges eredménytelenségének jogkövetkezményeit. Ezért bár az alperesek jelentős bizonyítást ajánlottak fel annak igazolására, hogy a tartozáselismerő nyilatkozat szerinti tartozásuk a felek közötti elszámolásból adódik, de ennek eredménytelenségéből nem következik, hogy a bizonyításra a Pp. 265. §-ának (1) bekezdése szerint köteles felperes kölcsönszerződés létrejöttére vonatkozó állítását valóként kellene elfogadni; mint ahogyan az sem, hogy a felperes ne lenne köteles viselni annak következményét, ha ezen állítását nem tudja bizonyítani.

[33] Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a következetes bírói gyakorlat szerint önmagában a pénz tulajdonának az átruházása nem minősül kölcsönnyújtásnak. A felperes által helytállóan kifejtettek szerint a Ptk. 6:383. §-ából és 6:42. §-ából következően a kölcsön folyósítása a pénz tulajdonjogának a jogosult részére való átruházása, illetve a jogosult fizetési számlájára való befizetés vagy átutalás útján történhet; a pénz tulajdonjoga azonban

nem kizárólag a pénz fizikai átadásával ruházható át. A Ptk. 6:191. §-ának (1) bekezdésére tekintettel pedig arra is lehetősége van a feleknek, hogy közös megegyezéssel módosítsák kötelezettségvállalásuk jogcímét; a jogcímre kiterjedő szerződésmegváltoztatás érvényes, ilyen esetben a felek jogvitáját a módosított tartalommal hatályos szerződés és az arra vonatkozó jogi szabályozás szerint kell elbírálni (BH1986. 325. és BH1994. 681.). Lehetőség van tehát arra, hogy a felek közös egyetértéssel más jogviszonyból fennálló pénztartozást a továbbiakban kölcsöntartozásként minősítsék és akként rendelkezzenek, hogy annak megfizetésére a kötelezett immár a kölcsönre vonatkozó szabályok szerint köteles (példaként a BDT2009. 2106. szám alatt közzétett döntés), amely esetben a pénz fizikai átadása, átutalása, befizetése értelemszerűen nem történik meg, a felek közötti jogviszonyra ennek ellenére a kölcsönszerződés rendelkezései lesznek irányadóak és a követelés kölcsön jogcímén érvényesíthető. Az elsőfokú eljárásban tett felperesi előadás e tekintetben ugyanakkor egyértelmű: a felperes személyesen azt adta elő, hogy az alperesek az engedményezési szerződésben foglalt vételárat kivették a cégek pénztárából és „levítették” neki, azonban azt visszakérték kölcsönként (38. sorszám alatti jegyzőkönyv), amely tényállítás nem felel meg annak, hogy a felek csak a tartozás jogcímét módosították, hanem tényleges kölcsönszerződés megkötésére utal; ugyanakkor a felperes jogi képviselője (igaz a felperes 10. sorszám alatti viszontválaszához igazodóan, amelyben még azt állította, hogy az alperesek a vételárat a szerződés megkötésekor nem tudták kifizetni) 16. sorszám alatti jegyzőkönyvben azt adta elő, hogy 60 000 000 forint ugyan engedményezett pénzkövetelésből ered, ám azt a felek közös döntésük alapján kölcsönné alakították. Azt, hogy a felek között ténylegesen kölcsönszerződés jött létre vagy a tartozás jogcímét közös megegyezéssel kölcsönre módosították, a Pp. 265. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel az alperesek vitatásával szemben a felperes volt köteles bizonyítani.

[34] Az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés létrejöttének vizsgálata körében helytállóan mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, az ítéltábla egyetértett az ítéletben ezzel összefüggésben rögzítettekkel, de az elsőfokú bíróságnál nyomatékosabb jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felperes a kölcsönösszeg rendelkezésre bocsátásának körülményeire vonatkozó előadását a per során többször, lényegében az alperesek által tett nyilatkozatok és a lefolytatott bizonyítás eredményéhez igazodva változtatta. A keresetlevelében még azt adta elő, hogy az alpereseknek kérésükre 2016. évig vállalkozásaikhoz több alkalommal kisebb-nagyobb kölcsönöket adott; anyagi helyzetének megromlására tekintettel kérte ezek egyeztetését és a fennálló tartozás rendezését, amelyre 2018. nyarán került sor, amikor az alperesek írásban elismerték a tartozásukat. Az alperesek ellenkérelmeinek kézhezvételét követően azonban már azt állította, miszerint az alperesek felvetették, hogy megvásárolnák az cég1-nek az alperesi érdekeltségű cég2.-vel szembeni követelését a követelés 10%-át kitevő vételár fejében, azaz 120 000 000 forint megfizetése mellett, amely összegből az cég1 60 000 000 forintot rá engedményezett. E követelés megvásárlásáról 2018. augusztus 2. napján íratlak alá vele két okiratot, amiből nem kapott példányt, ugyanekkor az alperesek kijelentették, hogy nem tudják megfizetni a vételárat, ezért azt hitelezze a számukra, annak megfizetését a korábban átadott kölcsönökből még fennálló 5 000 000 forinttal együtt vállalták 2018. december 31-ig, erről készült a tartozáselismerő nyilatkozat (10. sorszám alatti előkészítő irat 3. oldala). A hivatkozott engedményezési szerződések csatolását követően tényállítását ismételten módosítva a felperes előadta, hogy az írásba foglalt szerződésekben valójában csak a vételár egy része szerepel, a fennmaradó 178 000 eurót maga az cég2 fizette volna meg. Az engedményes részére az okiratokban is szereplő 192 000 eurót engedményezte. Az alperesek akkor úgy nyilatkoztak, hogy magánemberként a szükséges összeggel nem rendelkeznek, azt a tulajdonukban álló társaságok pénztárából vették ki, de folyamatban lévő ügyleteik finanszírozásához erre szükségük lenne, ezért abban állapodtak meg, hogy az átadott összeg az alpereseknél marad,

azt a továbbiakban kölcsönnek tekintik, forintra váltják és azt az alperesek forintban fizetik meg. A kölcsön összegét 60 000 000 forintban rögzítették és ezt összevonták a korábban átadott kisebb baráti kölcsön összegével (18. sorszám alatti előkészítő irat 2. oldala). A felperes egyidejűleg arra is hivatkozott, hogy az alperesek „részletfizetésre” való hivatkozása azért sem lehet helytálló, mivel az okiratok szerint a vételárat megfizették. A felperes személyes meghallgatása során pedig már azt állította, hogy az 5 000 000 forint lényegében egyfajta jutalékként illette meg, mivel a felek közötti gyakorlat szerint, ha az alperesek érdekeltségébe tartozó valamelyik jogi személy pénzt utalt az cég1-nek, azt ő jutalék fejében kivette a cége pénztárából és készpénzben visszaadta az alpereseknek. [Csupán megjegyzi ezzel összefüggésben az ítéltábla, hogy az ítélet anyagi jogi felülbírálatára során – amely körben erre az I. rendű alperes hivatkozott – nincs annak jelentősége, hogy az elsőfokú bíróságnak a Pp. 183. §-ának (5) bekezdése szerinti jogkövetkezményt alkalmazott, s a 34. sorszám alatti, a Debreceni Ítéltábla által Pkf.II. 20.543/2024/2. szám alatt helybenhagyott végzésével a felperest 300 000 forint pénzbírsággal sújtotta ezen jogszabályhely alapján].

[35] A felperes által csatolt tartozáselismerő nyilatkozat jogcímet nem jelölt meg; a felperes által hivatkozott megállapodásnak, a pénz átadásának és visszaadásakor/a tartozás jogcímének megváltoztatására irányuló megállapodáskor kizárólag a felek voltak jelen; a felperes fentiek szerint többször is változtatott tényelődásával szemben az alperesek következetesen tagadták a felperes által előadottakat. A felperesnek a kölcsönszerződés létrejöttére, illetve a novációra vonatkozó előadását sem okirat, sem tanúvallomás nem támasztotta alá. Az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt akként állást, hogy a tartozás jogcímét a tanúvallomások sem igazolták. tanú2 amellett, hogy szoros kapcsolatban áll a felperessel, az alperesek tartozására, annak jogcímére vonatkozóan is csak közvetett, a felperestől származó információval bírt; de vallomása nem is volt kellően határozott („szerintem kölcsön volt a jogcím... Az én fejemben azonban a kölcsön maradt meg, és emlékeim szerint ezt a szót használta Felperes1 is.” – 78. sorszám alatti jegyzőkönyv 8. oldala), továbbá a kölcsön létrejöttének körülményeiről egyáltalán nem tudott nyilatkozni. tanú3 Zsolt információi szintén közvetettek, kizárólag a felperestől származóak. Előadása szerint a felperes megemlítette, hogy neki is van követelése az alperesekkel szemben, de annak pontosösszegezésére a tanú nem emlékezett és a jogcím vonatkozásában sem volt határozott a nyilatkozata („nagy valószínűséggel a jogcím kölcsön volt” – 65. sorszám alatti jegyzőkönyv 15. oldala), a kölcsön létrejöttének körülményeiről, részletes tartalmáról ezen tanú sem tudott nyilatkozni. tanú4 viszont csak az alpereseknek az cég1-felé fennálló követeléséről tudott, amelyet a felperes egy 2018. augusztus 2. napján kelt okiratra alapított; de nem volt tudomása a felperesnek, mint magánszemélynek az alperesekkel szembeni követelésről (65. sorszám alatti jegyzőkönyv 13. oldala). A bizonyítékok Pp. 279. §-ának (1) bekezdése szerinti mérlegelésével mindezekre tekintettel nem volt tényként megállapítható kölcsönszerződés létrejötte vagy a tartozás jogcímének közös megegyezéssel való módosítása.

[36] A II. rendű alperes fellebbezési hivatkozásával szemben a felperes az elsőfokú eljárásban hivatkozott bizonyítási szükséghelyeztre (10. sorszám alatti előkészítő irat 4. oldala), amelyben kérte az alpereseket kötelezni az cég1-nek az cég2-vel szembeni követelés engedményezésére vonatkozó okiratok csatolására. Az alperesek csatolták a 2018. január 12. napi keltezésű szerződéseket, amelyet követően a felperes állította, hogy azoknak további oldalai, mellékletei is lehetnek és a keltezésük sem valós. A bizonyítási szükséghelyezet Pp. 265. §-ának (2) bekezdése szerinti feltételei nem álltak fenn; a felperes csak állította, de nem valószínűsítette, hogy a bizonyítási indítványához nélkülözhetetlen adatokkal kizárólag az alperesek rendelkeznek, továbbá hogy a tényállítás bizonyítása számára nem lehetséges, de az alperesektől elvárható az állított tények fenn nem állásának a bizonyítása, vagy a bizonyítás sikerességét az alperesek nekik felróhatóan hiúsították meg.

[37] Az elsőfokú bírósággal ellentétben az ítéltábla a BH2017. 404. számon közzétett eseti döntésben kifejtettek alapján sem találta bizonyítottnak a kölcsönszerződés létrejöttét. Ezen eseti döntésben a Kúria akként foglalt állást, hogy a pénzösszeg visszafizetési kötelezettséggel való átadása abban az esetben, ha a felek között a pénzforgalomnak más jogcíme is lehetséges, automatikusan nem tekinthető kölcsönszerződésnek. Azonban abban az esetben, ha a perben a felperes a kereseti kérelmét pénzösszegek visszafizetési kötelezettség mellett történő szolgáltatására alapítja, kölcsönre hivatkozik, és az alperesek más jogcím, más jogviszony létrejöttét nem igazolják, a pénzösszeg szolgáltatása kölcsönszerződésnek tekintendő. A kölcsön ugyanakkor nem szubszidiárius jogcím, továbbá még a felperes által hivatkozott eseti döntés is megköveteli annak bizonyítását, hogy a jogosult visszafizetési kötelezettséggel adott át pénzt a kötelezettnek. Ebből következően a közzétett jogeset értelemszerűen nem lehet irányadó akkor, ha a felperes maga is csupán azt állítja, hogy a más jogcímen fennálló kötelezettség jogcímét módosították a felek.

[38] A felperes ugyan mindvégig kölcsönre alapítottan érvényesített követelést [ekként az elsőfokú bíróság a Pp. 342. §-a (3) bekezdésének megsértése nélkül kötelezte az alpereseket ezen a jogcímen], azonban azt nem bizonyította, hogy az alperesek részére visszafizetési kötelezettség mellett szolgáltatott pénzt. A megjelölt összegből 5 000 000 forint saját végső tényelődása szerint jutalékként illette meg; amelyet azonban az alperesek nem fizettek meg a részére; míg 60 000 000 forint az engedményezési szerződésekből eredő vételárhátralékból származott; egyik jogviszonynak sem tartalmi eleme a pénz visszafizetési kötelezettség melletti rendelkezésre bocsátása. A felperes arra csak tényelődásának többszöri módosítását követően hivatkozott, hogy az alperesek lényegében kifizették az engedményezési szerződésből eredő 60 000 000 forint vételárhátralékot, amelyet azonnal „visszakölcsönzött” a részükre, előadását azonban semmilyen módon nem igazolta (mint ahogyan az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint azt sem, hogy az engedményezés ellenértkének ezen része az engedményezés folytán ténylegesen őt illette meg); a fennmaradó 5 000 000 forint pedig nem is volt ilyen tényelődása. Erre tekintettel nem volt annak jelentősége, hogy az alperesek által felhívott, a Fővárosi Ítéltábla Pf.20.022/2024/4. szám alatti ítéltében foglaltakkal ellentétben az alperesek jelen esetben megjelölték a tartozás jogcímét, csupán bizonyítani nem tudták azt. Egyetértett az ítéltábla ugyanakkor azzal is, hogy a jelenleg hatályos polgári perrendtartás 342. §-ának (3) bekezdésével törvénybe iktatott jogcímhez kötöttség felvetheti a felhívott jogeset alkalmazhatóságának kérdését is.

[39] A kifejtettek tekintettel az ítéltábla egyetértett azzal is, hogy az I. rendű alperes által indítványozott megkeresés foganatosítása szükségtelen, ekként az elsőfokú bíróság a Pp. 276. §-ának (5) bekezdésére figyelemmel jogszabálysértés nélkül mellőzte annak teljesítését.

[40] A felperes tehát a perben nem bizonyította, hogy kölcsön jogcímen követelése áll fenn az alperesekkel szemben, a Pp. 342. §-ának (3) bekezdésére is tekintettel ezért a keresetét el kellett utasítani. Az ítéltáblának ebből következően nem kellett állást foglalnia abban, hogy az alperesek ténylegesen bizonyították-e a teljes 65 000 000 forint visszafizetését; ezért a fellebbezések és fellebbezési ellenkérelem ezzel kapcsolatos érveire nem tér ki.

[41] A kereset teljes elutasítása folytán a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján az alperesek perköltségét a felperes köteles megtéríteni, ekként okafogyottá vált az alpereseknek a pernyertesség arányának megállapítására vonatkozó fellebbezési érvelése is. Az I. rendű alperes az elsőfokú eljárásban a fellebbezéssel egyezően 5 651 352 forint ügyvédi munkadíjat, készkiadást és előlegezett szakértői költséget számított fel, ügyvédi munkadíj iránti igényét az Ükr. 2. §-ának (1) bekezdésére alapította. A felszámított összegből az elsőfokú bíróság nem fogadott el a Pp. 80. §-a szerinti perköltségként 81 199 forint útiköltséget és az úton töltött

időre felszámított 188 595 forintot, mivel azok a büntetőeljáráshoz kapcsolódtak és nem minősülnek a jog perbeli érvényesítésével okozati összefüggésben és szükségképpen felmerült költségként. Az I. rendű alperes fellebbezése ezt nem támadta, azzal az ítéltábla is egyetértett, ekként az elsőfokú eljárásra az I. rendű alperes részére perköltségként 5 381 558 forintot vett figyelembe. A II. rendű alperes perköltségként ügyvédi munkadíjat érvényesített szintén az Ükr. 2. §-ának (1) bekezdése alapján 4 373 832 forint összegben, amelyet az elsőfokú bíróság elfogadott és azt fellebbezés sem támadta, így azt az ítéltábla is elfogadta.

[42] A teljes pervesztessége folytán a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján továbbá a felperes köteles megfizetni a teljes feljegyzett 1 500 000 forint kereseti illetéket is.

[43] Az ítéltábla mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét annak fellebbezett részében a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése szerint megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította, valamint a felperest kötelezte az alperesek elsőfokú perköltségének és a feljegyzett kereseti illetéknek a megfizetésére.

[44] Az I. és II. rendű alperesek fellebbezéseik eredményre vezettek, a felperes a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése szerint köteles megfizetni az alperesek másodfokú perköltségét. Az I. rendű alperes másodfokú perköltségként a lerótt fellebbezési illeték összegét (980 000 forint) és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024 (XII. 9.) IM rendelet (a továbbiakban: új Ükr.) 2. §-ának (1) bekezdése szerint a megbízási szerződésben kikötött ügyvédi munkadíjat számította fel. Az elsőfokú eljárásban csatolt ügyvédi megbízási szerződés (6. sorszám alatti ellenkérelem melléklete) szerint a felek 24 750 forint + áfa óradíjban állapodtak meg azzal, hogy a munkadíj minimum az ügyérték 5%-a+áfa. Emellett a jogi képviselőt az óradíj 10%-át kitevő költségátalány, az úton töltött időre az óradíj 75%-a és költségként 10 l/100 km dízel üzemanyagnak a Mol nem hatósági áras kiskereskedelmi ára és kilométerenként 70 forint átalány is megilleti. Az I. rendű alperes a másodfokú tárgyaláson csatolta költségjegyzékét, amelyben az ott részletezettek szerint 1 142 981 forint +áfa ügyvédi munkadíjat, 145 140 forint költségátalányt és 40 446 forint útköltséget számított fel; melyet a tárgyaláson töltött időre tekintettel kiegészített 24 750 forint óradíj és 2415 forint költségátalánnyal, amely után szintén felszámított általános forgalmi adót. A felperes érdemben nem kifogásolta felszámítást, az ítéltábla a felperest az ekként felszámított másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

[45] A II. rendű alperes fellebbezésében szintén az új Ükr. 2. §-ának (1) bekezdése alapján számította fel ügyvédi munkadíját. Az elsőfokú eljárásban csatolt megbízási szerződés (8. sorszám alatti ellenkérelem melléklete) szintén 24 750 forint óradíjat határoz meg munkadíjként azzal, hogy a megbízási díj minimum összege 3 250 000 forint (amely csak a perújítás és felülvizsgálati eljárás költségét nem tartalmazza), amelyet meghalad az elsőfokú eljárásra megállapított munkadíj. A felek teljesített óránként szintén az óradíj 10%-át kitevő költségátalányt; útköltségként 10 l/100 km dízelüzemanyagnak a MOL nem hatósági áras kiskereskedelmi árát és kilométerenként 70 forint+áfa átalányt, az úton töltött időre az óradíj 75%-át kitevő összeget kötöttek ki. A II. rendű alperes Pf.5. alatt csatolta költségjegyzékét, amelyben 1 215 750 forint + áfa ügyvédi munkadíj és 980 000 forint illeték megfizetésére kérte kötelezni a felperest. A felperes a költségfelszámítást nem vitatta, az ítéltábla annak megfelelően kötelezte a másodfokú perköltség megtérítésére.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k.
bíró